

Veilige Start 2026

Een veiligheidsbriefing voor
zweefvliegers

Over Veilige *Start*

Elk jaar zijn er verschillende zweefvliegers die betrokken raken bij incidenten. Soms zijn dit kleine voorvallen, maar helaas gebeuren er ook ernstige incidenten. Bij deze incidenten ontstaat schade aan vliegtuigen, raken mensen gewond, of komen ze zelfs te overlijden.

De opgedane ervaringen in vorige vliegseizoenen helpen jou incidenten te voorkomen. Helaas maakt iedere vlieger, van leerling tot wereldkampioen, soms een verkeerde inschatting.

Om de kans op deze inschattingsfoutjes te verlagen frissen we enkele belangrijke punten op met deze zelfbriefing. We hopen dat jij je vliegseizoen zo weer iets veiliger kunt beginnen.

Wij willen de BGA bedanken voor het beschikbaar stellen van de Engelse versie van deze zelfbriefing. Commissie Veiligheid Zweefvliegen 2026

Inhoud

- Statistieken
- De belangrijkste risico's
- Vluchtvoorbereiding
- Starten
- Overtrekken en vrilles
- Mid-air collision
- Landingen en buitenlandingen
- Incidenten melden

De statistieken

De meeste vluchten maak je zonder bijzonderheden.

Helaas zijn er ieder jaar ook vluchten die leiden tot aanzienlijke schade en soms zelfs met dodelijke afloop.

jaar	gevolg	
	overleden	Zwaargewond
2025	0	1
2024	1	1
2023	1	0
2022	1	0
2021	0	0
2020	3	0

Belangrijkste risico's

Vluchtvoorbereiding

Starten

Overtrekken / vrille

Mid-air collision

Landing, inclusief buitenlanden

Is je vliegtuig er klaar voor?

Elk jaar zijn er wel mensen die willen starten met een verkeerd gemonteerd vliegtuig. Denk hierbij aan roeren die niet aangesloten zijn of hoofdbouten die niet geborgd zijn. Ondanks dat iedereen weet dat zo starten levensgevaarlijk is.

Het blijft belangrijk je bewust te zijn van de human factors. Laat je niet afleiden tijdens montage en inspecties. Gebeurt dit wel, begin dan opnieuw. Neem nooit iets aan, maar controleer het altijd. Daarnaast is het altijd slim om na het opbouwen iemand anders te vragen even de cruciale onderdelen te controleren. Het zogenaamde 4-ogen principe.

Cockpit Check

Ook de cockpitcheck is er niet voor niets. Dit is het laatste moment waarop je problemen met je vliegtuig kunt herkennen. Doe deze check dan ook met aandacht en laat je niet afleiden.

Afgelopen jaar zijn er in Nederland meerdere meldingen geweest van roeren die tijdens de cockpitcheck niet vrij konden bewegen. Ook zijn er vorig jaar meerdere vliegtuigen gestart zonder dat de kap vergrendeld was.

Een kap die niet gelockt bleek

Veilige lierstart

De lierstart is een van de risicovolste onderdelen van een vlucht. Je zit op lage hoogte en er moet veel tegelijk gebeuren.

Voor je instapt, kijk je goed naar je vliegtuig en het vliegveld: zit alles goed, is het gras kort genoeg en hoe staat de wind? Na de cockpitcheck kijk je opnieuw naar de wind en andere vliegtuigen. Maak ook een Plan B voor het geval iets anders loopt dan verwacht. Controleer vervolgens of er aan de juiste haak is aangehaakt.

Tijdens de start zelf komt het nog steeds vaak voor dat er te steil wordt gestart. Meestal gaat het net goed, maar soms kan dit een dodelijke afloop hebben.

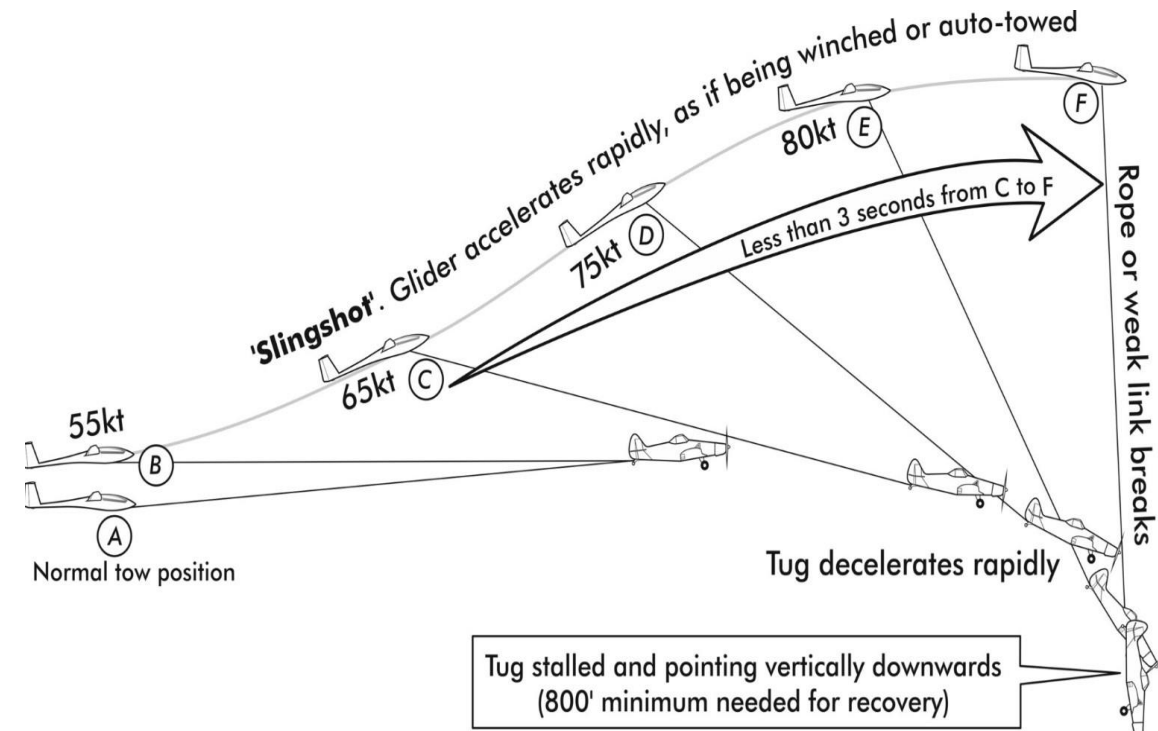
[Veilig lieren, lees hier de volledige veiligheidsaanwijzing](#)

Veilige sleepstart

Ook een sleepstart brengt risico's met zich mee.

Het begin is hetzelfde als bij een lierstart; voor je instapt, kijk je goed naar je vliegtuig en het vliegveld. Na de cockpitcheck kijk je opnieuw naar de wind en andere vliegtuigen. Maak een Plan B en controleer of er aan de juiste haak is aangehaakt.

Achter de sleep is je positie ten opzichte van de sleepkist het belangrijkste. Zorg dat je op elk moment van de start op de juiste positie achter de sleepkist blijft.

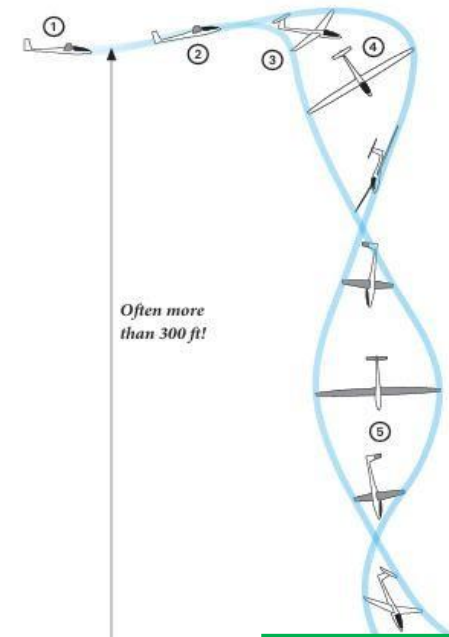

Overtrekken / vrille

Wanneer een vleugel de kritische invalshoek bereikt, zal deze overtrokken raken. Als je niet gecoördineerd vliegt, zal één vleugel eerder overtrokken raken dan de andere. Zonder directe correctie is een vrille waarschijnlijk het gevolg.

Eenmaal in een vrille heb je hoogte nodig om te herstellen. Dit kan, afhankelijk van het type zweefvliegtuig en de vliegvaardigheid van de piloot, van 70 tot enkele 100'en meters zijn.

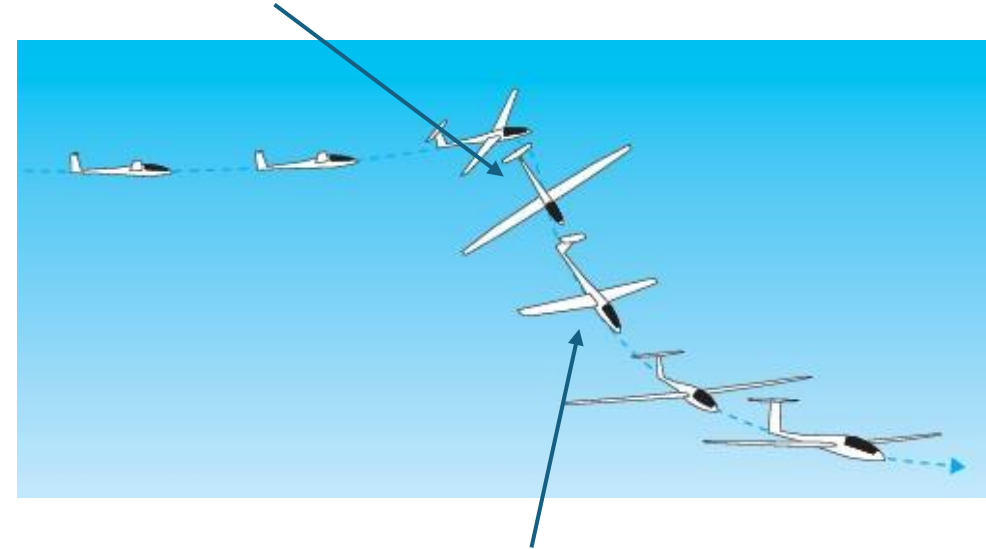
Het is daarom op lage hoogte cruciaal met voldoende snelheid en altijd gecoördineerd te vliegen. Wees je altijd bedacht op aanwijzingen dat je toch te langzaam of niet gecoördineerd vliegt want als je dit tijdig herkent kan je de juiste herstelacties uitvoeren!

Voorkomen van overtrek en vrille

Soms kan je onbewust de stand van je knuppel veranderen. Blijf daarom altijd op je snelheid letten en reageer op de signalen van je vliegtuig.

Bereid je daarnaast voor op dergelijke situaties. Zorg dat je weet welke signalen het vliegtuig waar jij mee vliegt geeft tijdens een naderende overtrek of vrille. Oefen regelmatig en kijk hoeveel hoogte je nodig hebt om situaties te herstellen.

Voorkom Mid-air collision

Gelukkig komen botsingen niet vaak voor. Maar als het gebeurt zijn de gevolgen vaak ernstig of zelfs dodelijk.

Iedereen weet dat je naar buiten moet kijken en niet enkel op je instrumenten moet letten. Met het bewust groeten van elkaar, via de radio of handgebaar, zorg je ervoor dat je weet dat de ander jou ook gezien heeft.

Zorg dat je in de thermiek voorspelbaar vliegt en houd bij het in- en uitvoegen rekening met elkaar.

Het inbouwen en gebruiken van FLARM en flashers wordt sterk aanbevolen om de zichtbaarheid te vergroten.

Circuit

Het circuit is het startpunt van de landing. Het is daarom van belang dat je op de hoogte bent van de lokale procedures. Het is belangrijk voor jezelf en voor andere vliegers in het circuit om deze procedures te volgen

Op het circuit let je niet alleen op wind, hoogte en landingspositie, maar geef je ook aan andere vliegers in het circuit aan dat je aan het landen bent.

Op circuit doe je de volgende zaken altijd;

- Controleer de 4 W's: wiel, wind, water, welvingskleppen;
- Volg de lokale procedures met eventuele radio melding;
- Vlieg voorspelbaar.

Landen

Iedereen heeft wel eens een slechtere circuit inschatting. Ook komen landingen met een ingetrokken wiel regelmatig voor. Dit lijkt een kleinigheid, maar het niet goed doorlopen van de procedures en op het laatste moment veranderen van je plan zijn ook de oorzaken van grotere incidenten met meer schade.

Buitenlanden

Red je het niet meer terug naar huis? Let dan extra goed op. Kies op tijd een geschikt veld uit en vertrouw niet te veel op je motor.

Zorg dat je op tijd boven landbaar terrein vliegt en wacht niet te lang met het maken van je veldkeuze.

Heb je een motor aan boord? Vertrouw er niet op dat die altijd start. Ook als je hem thuis getest hebt, kan hij niet starten. Start je motor daarom altijd boven landbaar terrein en zorg dat je een landingsveld hebt gekozen. Zo hoef je bij een motorstoring niet ook nog op zoek naar een noodlandingsveld.

(Bijna) incident? Meld het!

Gaat het toch anders dan jij had bedacht? Heeft zich toch een (bijna) incident voorgedaan? Meld het!

Veel clubs gebruiken [het landelijke meldportaal](#). Hier kan je met 1 melding alle (verplichte) partijen informeren. Maakt jouw club geen gebruik van het landelijke meldportaal? Maak dan gebruik van het meldsysteem op de club! De safetymanager kan je vervolgens helpen met de melding bij de verplichte instanties.

Melding maken

Hieronder kun je makkelijk en snel een melding maken van een zweefvlieg voorval.

Is er sprake van letsel?
Bel dan direct naar:

- 112 - Hulpdiensten
- Onderzoeksraad voor Veiligheid - 0800 - 63 53 688

Jouw melding starten →

Have fun and
fly safe!

